

**ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม
สหวิทยาเขตราชชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
สุปราณี เจริญกิจมงคล และ กัลยมน อินทุสตุ**

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพมหานคร 10240

Supranee2chin@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ปีการศึกษา 2562 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยอาศัยตารางสำเร็จรูป ของโคเฮน (Cohen) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 196 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบ่งเป็น 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรง (IOC) เท่ากับ 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ครู, ผู้บริหารโรงเรียน

**Teachers' Opinions in using Participative management at Rajchanakarin
School Consortium Under the Secondary Educational Service Area Office 2**

Supranee Charoenkijmongkol and Kanyamon Indusuta

Faculty of Education Ramkhamhaeng University Bangkok

e-mail: Supranee2chin@gmail.com

Abstract

The study aimed to investigate and compare teachers' opinions in using participative management at Rajchanakarin School Consortium Under the Secondary Educational Service Area Office 2, divided by teacher's educational background and working experience. The sample was 196 teachers during academic year of 2019 were recruited through simple random sampling method and considered sample size through the Cohen Table. The instrument was a five-point rating scale questionnaire which the IOC felt in the range between 0.80-1.00 and the Cronbach's Alpha showed a level of reliability at 0.97. The data were analyzed through the descriptive statistics, independent samples t-test and One-Way Analysis of Variance. The research results were elaborated that 1) Teachers' opinions in using participative management of school administrators were performed at a high level, 2) the comparison of teachers' opinions as divided by their educational background and working experience were not significant differences overall and in each aspect.

Keywords: School Secondary Administration, Participative management, Teachers, School Administrators

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 มีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวก และรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 24) นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาการปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบเป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีพลัง และมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งนี้การบริหารโรงเรียนประกอบด้วย การบริหารด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวเป็นอิสระ สามารถบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้สะดวก และรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับการบริหารจัดการ โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานภายใต้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการบริหาร เนื่องจากการทำงานที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลจะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกภาคส่วนในองค์กร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 แบ่งโครงสร้างการบริหารโรงเรียนเป็น 11 สหวิทยาเขต สหวิทยาเขตราชนครินทร์ เป็นกลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ประกอบด้วยโรงเรียน 5 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการกระจายอำนาจตามโครงสร้างการบริหารของสำนักงานเขต โดยการดำเนินงานตามประกาศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2561) ทั้งนี้โดยภาพรวมของการบริหารงานของสหวิทยาเขตราชนครินทร์ ตามโครงสร้างการบริหาร 4 กลุ่มบริหาร

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการบริหาร เนื่องจากการทำงาน ไม่สามารถ ทำเพียงคนเดียวสำเร็จ จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย หลายหน่วยงาน ซึ่งการมีส่วนร่วมในการทำงานไม่จำเป็นต้องเป็น ผู้ที่ลงมือกระทำงานโดยตรงยังสามารถเป็นผู้ที่ให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็น ให้ทรัพยากรในการดำเนินงาน เป็นต้น การบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมจะให้ความสำคัญในเรื่องของคน และงาน ควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจาก ทุกฝ่าย ทั้งนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป การทำงานเปิดโอกาสให้เพื่อน ร่วมงาน ได้ทราบข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันวางแผน ร่วมกันทำ ดังนั้น ผู้บริหารที่ดีควรใช้หลักในการบริหารงานแบบมี ส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อความเจริญทางการศึกษาต่อไป กระบวนการที่มีการประสานงานระหว่างผู้บังคับบัญชา กับผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องที่สำคัญต่อการบริหารหน่วยงานอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดให้มีการ ตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน จากรายงานการประเมินตนเองของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2, 2560, 2561, 2562) ภาพรวมของการปฏิบัติงาน ผลการประเมินตนเองของโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 (3 ปี ย้อนหลัง) พบว่าจำนวนนักเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ลดลงอย่างต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีแนวโน้มลดลงแต่มีผลการประเมินตนเอง มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหาร และการจัดการอยู่ในระดับยอดเยี่ยม ทุกโรงเรียนและทุกปี เป็นความแตกต่างของการบริหารจัดการและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน

ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานของครูในการบริหาร 4 ด้าน ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของครูในสหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการบริหารโรงเรียนแบบมี ส่วนร่วมให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง:** ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 5 โรงเรียน ประกอบด้วยข้าราชการครู ปีการศึกษา 2562 จำนวน 376 คน **กลุ่มตัวอย่าง** กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้ตารางของ Cohen et al. (2011, p.147) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 196 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของโรงเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check-List) ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ และข้อมูลข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) โดยผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม

2.2 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ให้ข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สำนวนภาษา และหาดัชนีความสอดคล้องของ ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of objective congruence : IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าตั้งแต่ 0.80 - 1.00

2.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งเป็นประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับแบบคะแนนรวม (Item - total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนก 0.24 - 0.92 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 แล้วนำมาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ถึงผู้บริหารโรงเรียน สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมแนบหนังสือข้างต้นส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ตามเวลาที่กำหนด ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วนและสมบูรณ์ทุกฉบับจำนวน 196 ฉบับ

3.3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูล แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์หาค่าตามวิธีทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป ในการประมวลผลและวิเคราะห์ผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t - test) แบบ Independent Sample t - test และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA)

4.4 รวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 69.90 ครูวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 30.10 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 42.35 ครูมีประสบการณ์ ระหว่าง 5-10 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 29.08 และครูมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.25	0.45	มาก
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	3.99	0.66	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.70	0.84	มาก
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.07	0.57	มาก
รวม	4.01	0.57	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.25$) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.07$) ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.99$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.70$)

ตาราง 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม	ปริญญาตรี (n =137)		สูงกว่าปริญญาตรี (n =59)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการบริหารวิชาการ	4.23	0.45	4.30	0.46	0.953	0.342
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	3.98	0.65	4.04	0.69	0.602	0.548
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.65	0.86	3.81	0.81	-1.224	0.222
4. ด้านการบริหารทั่วไป	4.03	0.57	4.17	0.56	-1.511	0.132
รวม	3.97	0.56	4.08	0.57	-1.202	0.231

จากตาราง 2 พบว่า ค่า t ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน แสดงว่าครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารโรงเรียน	แหล่งความ					
แบบมีส่วนร่วม	แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
1. ด้านการบริหารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.19	0.60	2.945	0.055
	ภายในกลุ่ม	193	39.03	0.20		
	รวม	195	40.23			
2. ด้านการบริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.90	0.95	2.201	0.113
	ภายในกลุ่ม	193	83.39	0.43		
	รวม	195	85.29			
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.67	0.34	0.469	0.626
	ภายในกลุ่ม	193	137.95	0.71		
	รวม	195	138.62			
4. ด้านการบริหารทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	1.36	0.68	2.105	0.125
	ภายในกลุ่ม	193	62.47	0.32		
	รวม	195	63.84			
รวม		2	0.95	0.48	1.487	0.229

จากตาราง 3 พบว่า ค่า F ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งภาพรวมและรายด้าน แสดงว่า ครูที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลและอภิปรายผล

1.ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ โดยมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในด้านการบริหารวิชาการ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม สนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้ร่วมวางแผนในกระบวนการปฏิบัติงาน การศึกษา สภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการของโรงเรียน โดยประชุมปรึกษาหารือกัน อย่างสม่ำเสมอ ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการจาก ปีการศึกษาที่ผ่านมา นำผลการดำเนินงาน ข้อมูลต่าง ๆ วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเป้าหมาย หาจุดบกพร่องที่ต้องแก้ไข พัฒนา จุดเด่น ร่วมกันกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ เป้าหมายระดับปฏิบัติการให้มีความสอดคล้อง สอดรับเป้าหมายตามแผนพัฒนา โรงเรียน กำหนดภาระงาน โครงการ กิจกรรมเพื่อดำเนินการปรับปรุงข้อบกพร่อง และพัฒนางาน โดยมีการมอบหมายผู้รับผิดชอบ งาน โครงการ ด้วยวิธีการ สอบถามความต้องการ มอบหมายงานตามความรู้ความสามารถและเขียนโครงการวางแผนปฏิบัติงาน จัดทำ ปฏิทินปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ประชุมประสานงานแผนงานและโครงการ อย่างเป็นทางการให้ทุกฝ่าย ได้รับทราบ แสวงหา ความร่วมมือกัน สนับสนุนการปฏิบัติงาน ดำเนินการกำกับ ติดตาม และนิเทศ โดยคณะกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ และโดยฝ่าย บริหาร ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สอดคล้องกับ โควิทา คล้ายหนองสรวง (2558)ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ แอนนา ภิลาภ (2560) ได้ศึกษา การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่าโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศศิธร เจริญพันธุ์วงศ์ (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารจัดการศึกษา เป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การแนะแนวระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียน การทำสื่อนวัตกรรม การพัฒนาเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ วัชรระ มะรังศรี (2558) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กนกวรรณ บุราณสาร (2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารงบประมาณโดยยึดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเงินการคลังและงบประมาณอย่างเคร่งครัด ภายใต้การดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมของครู คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีการประชุมวางแผนการจัดทำแผนงบประมาณเพื่อการจัดสรรงบประมาณ การอนุมัติและเบิกจ่ายเป็นไปในรูปคณะกรรมการทำให้มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ การบริหารงานพัสดุ มีการควบคุมตรวจสอบตามระเบียบ สอดคล้องกับภัทรกร มิ่งขวัญ (2559) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ แอนนา ภิลาภ (2560) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการวางแผนอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา มอบหมายภาระหน้าที่ มีการติดตามนิเทศ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน การเลื่อนเงินเดือน การจัดสวัสดิการพิเศษ และการส่งเสริมยกย่องเชิดชูเกียรติ สนับสนุนการพัฒนาครู ให้มีความรู้ ความสามารถ สอดคล้องกับ พัชร มนัสสิน (2560) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ศศิธร เจริญพันธุ์ (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบ มีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารทั่วไปเนื่องด้วยเป็นงานที่สนับสนุนการบริหารงานด้านอื่น ๆ โดยการส่งเสริมให้ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดระบบบริหารองค์กร ประสานการสนับสนุนการจัดการศึกษาโดยบุคคลในสถานศึกษา ชุมชน องค์กร หน่วยงาน รวมทั้งประสานความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ แอนนา ภิลาภ (2560) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ พัชร มนัสสิน (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตาม ระดับการศึกษาและประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียน แบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญ ต่อครูทุกระดับการศึกษาให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาอย่างเสมอภาคโดยการมอบหมายงานให้ครูปฏิบัติตามความรู้ความสามารถและความถนัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบริหารวิชาการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูปฏิบัติการสอนตรงตามวิชาเอก โดยไม่ได้จำกัดในด้านระดับการศึกษา ปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี รวมถึงการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป การดำเนินงานในโรงเรียนมีการมอบหมายงานที่ชัดเจน และเป็นไปตามระเบียบ ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานมีเครื่องมือเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานพอเพียง ตลอดจนบุคลากรได้รับการพัฒนาจากการประชุม อบรม สัมมนา สอดคล้องกับ ภาวิณี ขุนศรี (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนสังกัดเขตเทศบาลนครยะลา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ วัชรระ มะรังศรี (2558) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ศศิธร เจริญพันธุ์วงศ์ (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนบริหารงานโดยเน้นคุณภาพงานและเข้าใจบทบาทหน้าที่ที่ต้องเปลี่ยนไปตามรัฐธรรมนูญ และการปฏิรูป การศึกษา แม้ว่าในปัจจุบันมีข้าราชการครูเริ่มเข้ารับราชการเป็นจำนวนมากซึ่งถือว่ามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานน้อย ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนได้สนับสนุนและส่งเสริม ให้มีการพัฒนาบุคลากรโดยการประชุม อบรม สัมมนา รวมถึงปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และการทำงานทำให้เกิดสังคมยุคสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีโทรคมนาคมในการทำงาน ครูทำหน้าที่เป็นผู้จัดการสารสนเทศและจัดการเรียนรู้ พัฒนาดตนเองอยู่เสมอ ส่งผลให้ครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีวิธีการศึกษาค้นคว้าสร้างความรู้ความสามารถได้อย่างรวดเร็ว มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียนได้เต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับ แอนนา ภิลาก (2560) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ครูและผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พัชรี มั่นสนธิ (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ศศิธร เจริญพันธุ์วงศ์ (2562) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนให้เชิญวิทยากรในการบรรยายหรือ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรพัฒนาระบบการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้ถูกต้องตามระเบียบ และเป็นปัจจุบัน

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล วางแผนอัตรากำลัง โดยให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และเสนอบุคคลที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งและการประเมินให้รางวัลเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป ส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบธุรการสารบรรณ เพื่อสามารถร่วมดำเนินการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สหวิทยาเขตราชนครินทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

2.2 ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ บุราณสาร. (2560). แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชร มั่นสนธิ. (2560). การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภัทรกร มิ่งขวัญ. (2559). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ภาวิณี ขุนศรี. (2557). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนสังกัดเขตเทศบาลนครยะลา. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- รุจิ ภูสาระ, และกัลยมน อินทุสุต. (2558). การบริหารจัดการสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.
- ลัดดาวัลย์ ใจไว. (2558). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัชร มะรังศรี. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิธร เจริญพันธุ์วงศ์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริ ถิอาสนา. (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สาตี ประทุมวงศ์. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพรรณณี กุลโสภิต. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้านผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โคภิดา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แอนนา ภิลาภ. (2560). การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Cohen, L., Minion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education (7th ed.)*. New York: Routledge.